

OKOLJE

ZVO-2: nove, dodatne obveznosti, kratki roki prilagoditve

Novi Zakon o varstvu okolja (ZVO-2) je stopil v veljavo 13. aprila. Ta datum je zelo pomemben, saj z njim tečejo roki prilagoditve novim ali dodatnim zahtevam, ki jih zakon prinaša za širok krog različnih zavezancev.

Antonija Božič Cerar, GZS

Nekateri ukrepi so administrativne narave, kjer je treba ujeti roke, določene v prehodnih določbah, drugi prinašajo dodatne stroške in odgovornosti.

Med sprejemanjem zakona ni bilo priložnosti za široko javno razpravo, v kateri bi s tistimi deležniki iz gospodarstva, na katere se te zahteve nanašajo, preverili, kaj pomenijo v realnosti glede na cilje, ki jih je želel pripravljavec predpisa doseči. Zato se odpira vprašanje učinkovitosti ukrepov. ZVO-2 prinaša povsem nove ureditve določenih področij, kot na primer proizvajalčeve razširjene odgovornosti, ki bodo lahko zaživele le ob sprejemu dodatnih podzakonskih predpisov. Teh pa ta trenutek še ni in jih še nekaj časa ne bo. Tako se ob izredno kratkih prehodnih rokih, ki jih določa zakon, postavlja pod vprašaj njegova izvedljivost.

Od 13. aprila tečejo roki prilagoditve novim ali dodatnim zahtevam Zakona o varstvu okolja 2. Prehodni roki so zelo kratki.

V nadaljevanju navajamo nekaj ključnih obveznosti posameznih zavezancev z roki. Ob vsaki obveznosti navajamo tudi člene zakona, iz katerih izhajajo obveznosti, da jih boste lahko preverili z vidika svojega poslovanja.

Lastništvo nad nepremičninami in premoženjem pri opravljanju dejavnosti obdelave odpadkov v napravi ali brez nje

Ključne zahteve so zapisane v 25. in 267. členu ZVO-2. Zavezanci za pridobitev lastništva so predelovalci odpadkov, zbiralci odpadkov, pri čemer so izvzeti izvajalci obvezne občinske ali državne gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov. Zavezanci so tudi trgovci in posredniki odpadkov, ki imajo odpadke v fizični lasti.

Obstoječi zavezanci morajo v **šestih mesecih** po uveljavitvi zakona ministrstvu sporočiti podatke o tem, ali imajo lastninsko pravico nad nepremičninami in premoženjem za opravljanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov. V **petih letih** od dneva uveljavitve ZVO-2 morajo izvajalci z veljavnimi okoljevarstvenimi dovoljenji, ki nimajo lastninske pravice nad nepremičninami ali premoženjem, na katerih izvajajo dejavnost, to pravico pridobiti. Zavezanci, ki opravljajo dejavnost zbiranja odpadnega blata, ki nastaja pri čiščenju komunalnih odpadnih voda, morajo lastninsko pravico pridobiti v **enem letu**.

Določitev skrbnika za varstvo okolja

Zahteve za skrbnika so opredeljene v 66. in 272. členu ZVO-2. Do neke mere zahteve

skrbnika nadgrajujejo dosedanje zahteve obstoječih pooblaščenec. V **treh mesecih** od uveljavitve ZVO-2 morajo povzročitelji obremenitve imeti v delovnem ali pogodbenem razmerju eno osebo, ki opravlja naloge varstva okolja. Med povzročitelje se uvrščajo vsi upravljavci, ki morajo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po 110. členu (bivši 68. člen ZVO-1), 131. členu (bivši 86. člen ZVO-1) ali okoljevarstveno dovoljenje za predelavo ali odstranjevanje odpadkov iz 126. člena (bivši 82. člen ZVO-1).

Povzročitelji obremenitve morajo imenovati skrbnika varstva okolja ter pisno določiti njegove naloge in morebitna pooblastila in obvestiti ministrstvo. Pooblaščenec za varstvo okolja, imenovan na podlagi 30. člena ZVO-1, se šteje za skrbnika varstva okolja iz 66. člena ZVO-2. Obstoječemu pooblaščenec mora povzročitelj obremenitve poleg obstoječih nalog obvezno naložiti tudi:

- seznanjanje s pravili ravnanja z odpadki po tem zakonu in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi,
- takojšnje obveščanje pristojne inšpekcije v primeru kršitve OVD, okoljske nesreče, izrednega dogodka ...
- svetovanje upravljavcu v primeru kršitve OVD, okoljske nesreče, izrednega dogodka ...

- vsaj enkrat letno pripraviti pisno poročilo o ukrepih in izboljšavah za skladnost s predpisi varstva okolja, in o tem obvestiti ministrstvo.

Zavarovanje odgovornosti za nastanek okoljske škode

Kritje je namenjeno kritju stroškov analize in spremljanja emisije onesnaževal v okolje in čiščenja onesnaženega dela okolja in zakoniti obdelavi odpadkov. Kritje se ne nanaša na odgovornost povzročitelja okoljske škode proti tretjim osebam v skladu z obligacijskim zakonikom.

Dejavnosti, na katere se ta zahteva nanaša:

1. obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu;
2. ravnanje z odpadki, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje ali odločbo o dovolitvi opravljanja priglašene dejavnosti;
3. izpuščanje nevarnih snovi z odvajanjem odpadne vode v površinske ali podzemne vode, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu;
4. izpuščanje ali vbizgavanje onesnaževal v površinske ali podzemne vode, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu;
5. obratovanje naprave, ki povzroča onesnaževanje okolja z emisijami določenih snovi v zrak in za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu;
6. proizvodnja, uporaba, skladiščenje, predelava, polnjenje, izpust v okolje ali prevoz ali prenos znotraj naprave ali obrata nevarnih snovi ali zmesi po predpisih o kemikalijah, fitofarmaceutskih sredstev po predpisih o fitofarmaceutskih sredstvih in biocidnih proizvodov po predpisih o biocidnih proizvodih;
7. odvzem in zaježitev vode, za katero je predpisana pridobitev vodne pravice po predpisih o vodah;
8. ravnanje z rudarskimi odpadki, za katero je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po tem zakonu.

Ne glede na krivdo morajo upravljavci imeti zavarovanje odgovornosti za nastanek okoljske škode v zavarovalnih vsotah:

- 100.000,00 EUR pri letnih prihodkih do 2.000.000,00 EUR,
- 200.000,00 EUR pri letnih prihodkih do 10.000.000,00 EUR,
- 250.000,00 EUR pri letnih prihodkih, večjih od 10.000.000,00 EUR.

Povzročitelj obremenitve mora dokazilo o zavarovanju svoje odgovornosti za nastanek okoljske škode zaradi povzročitelja nenadnega onesnaženja predložiti pristojnemu inšpektorju na njegovo zahtevo. Rok za ureditev zavarovanja je **18 mesecev**.

Uskladitev obstoječih dovoljenj za predelavo odpadkov

Zavezanci so obstoječi imetniki okoljevarstvenih dovoljenj za predelavo odpadkov v primeru prenehanja statusa odpadka. Dovoljenja bodo usklajena z dodatnimi merili za prenehanje statusa odpadka v skladu z določili ZVO-2 do **31. decembra 2024**.

Predložitev izhodiščnega poročila

V 286. členu ZVO-2 je določeno, da morajo obstoječi upravljavci z OVD iz 110. člena ZVO-2 oziroma 68. člena ZVO-1 (IED naprave), ki do 13. aprila 2020 še niso priložili ocene možnosti onesnaževanja ali izhodiščnega poročila, le-to priložiti najkasneje v **šestih mesecih** po uveljavitvi predpisa vlade, ki ureja OVD za te naprave (Uredba IED).

Uskladitev z BAT zaključki (EU zaključki o najboljših razpoložljivih tehnikah), če so bili izdani za glavno dejavnost obstoječe IED naprave

ZVO-2 za razliko od prejšnjega zakona določa, da morajo IED zavezanci v primeru, da so bili izdani novi BAT zaključki za njihovo glavno dejavnost, vložiti vlogo za spremembo okoljevarstvenih dovoljenj. Po starem zakonu jih je k temu pozvala Agencija RS za okolje po uradni dolžnosti. Zakon na novo določa, da mora upravljavec poleg vloge za uskladitev okoljevarstvenih dovoljenj z zahtevami BAT zaključkov po **šestih mesecih** izdelati pisno opredelitev glede izpolnjevanja

vseh za napravo in dejavnost relevantnih zaključkov o BAT, vključno z načrti za uskladitev z njimi, če bodo za to uskladitev potrebne investicije ali spremembe okoljevarstvenega dovoljenja. Glede na zahtevo 277. člena v prehodnih določbah morajo tako obstoječi upravljavci naprav velikih kurilnih naprav, sežigalnic oziroma dejavnosti površinske obdelave z organskimi topili vključno z zaščito lesa in lesnih izdelkov ali proizvodnje hrane, pijač in mleka, to pisno opredelitev izdelati v **treh mesecih** po uveljavitvi ZVO-2 in jo na zahtevo predložiti pristojnemu inšpektorju.

Za izvajanje ZVO-2 so nujni dodatni podzakonski predpisi, ki pa še niso niti pripravljene niti sprejeti.

Upravljavec naprave z dejavnostjo iz prvega odstavka tega člena, za katero so zaključki o BAT, ki se nanašajo na njeno dejavnost, že izšli in je že poteklo štiriletno obdobje, ministrstvo pa do uveljavitve tega zakona še ni začelo postopka preverjanja usklajenosti naprave z zaključki o BAT, mora vložiti vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, ki je namenjena prilagoditvi zaključkom o BAT, najkasneje v **štirih mesecih** po uveljavitvi ZVO-2.

Prehodne določbe, v členu 287 dodatno določajo v primeru, da so zaključki o BAT za glavno dejavnost izšli pred več kot 33 meseci pred uveljavitvijo ZVO-2, to so na primer upravljavci IED naprav, katerih glavna dejavnost je predelava odpadkov, da morajo vložiti vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja najkasneje v **60 dneh** po uveljavitvi ZVO-2.

Novi zakon o varstvu okolja je objavljen v Uradnem listu RS št. 44/2022. ■

Varstvo okolja

